

**References:**

1. Baidatska N. M. Pedagogichni umovy monitorynhu yakosti navchalnykh dosiahnen studentiv u vyshchyykh navchalnykh zakladakh nederzhavnoi formy vlasnosti : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.04 / Baidatska Nataliia Mykhailivna. – Vinnytsia, 2007. – 220 s.
2. Plisko O. V. Orhanizatsiino-pedahohichni umovy monitorynhu navchalnykh dosiahnen uchniv starshoi shkoly : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.09 / O. V. Plisko. – Kharkiv, 2012. – 200 s.
3. Riabova Z. V. Monitorynh rozvytku navchalnoi diialnosti uchniv 6-7 richnoho viku (upravlinskyi aspekt) : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.01 / Z. V. Riabova. – Kyiv, 2004. – 207 s.
4. Tarasiuk L. V. Orhanizatsiino-pedahohichni umovy monitorynhu yakosti navchalnykh dosiahnen starshoklasnykiv (upravlinskyi aspekt) : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.06 / L. V. Tarasiuk. – Kyiv, 2013. – 190 s.
5. Turzhanska O. S. Orhanizatsiino-pedahohichni umovy monitorynhu yakosti pidhotovky maibutnykh uchyteliv matematyky : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. ped. nauk : 13.00.04 / O. S. Turzhanska. – Vinnytsia, 2012. – 20 s.
6. Chandra M. Yu. Sistemnyi monitoring kak sredstvo upravleniya kachestvom obrazovatel'nogo protsessa : dis. ... kand. ped. nauk : 13.00.08 / M. Yu. Chandra. – Volgograd, 2008. – 203 s.
7. Becket N., Brookes M. Analysing Quality Audits in Higher Education / N. Becket, M. Brookes // Brookes eJournal of Learning and Teaching, January 2005. Vol. 1. Iss : 2. 13 p.

**Гириловская И. В. Этапы проведения мониторинга качества профессиональной подготовки будущих квалифицированных рабочих в профессионально-технических учебных заведениях**

*Революция качества, охватившая современное украинское общество, привела к актуализации проблемы мониторинга качества профессиональной подготовки будущих квалифицированных рабочих в сфере профессионально-технического образования. Учитывая, что именно ученики выступают активным источником мониторинговой информации и только от них зависит ее достоверность, мониторинг качества профессиональной подготовки целесообразно рассматривать на двух уровнях: управленческом и личностном. Такой подход приводит к изменениям в методологии проведения мониторинга, которая должна органично объединить административно-управленческие цели и ученические профессионально-личностные ориентации. Поэтому авторская двухуровневая модель мониторинга представляет собой систему мероприятий, которые отвечают особенностям пяти выделенных этапов: информационно-установочного, учебно-подготовительного, мониторингово-оценочного, аналитико-диагностического, прогностико-управленческого.*

**Ключевые слова:** мониторинг, качество, мероприятие, управление, оценивание, этап, профессиональная подготовка, квалифицированный рабочий, профессионально-техническое учебное заведение.

**Hurylovska I. V. Monitoring stages of professional preparation quality of future qualified workers` at technical vocational schools**

*The quality revolution, which covered modern Ukrainian society, led to the problem actualization of the professional preparation quality monitoring of future qualified workers in vocational education sphere. Taking into account that pupils are the active source of monitoring information and its credibility directly depends on them, it will be effectually to consider the monitoring of professional preparation quality in two stages: administrative and personal. Such an approach causes changes in methodology of conducting monitoring, which must combine both administrative-managerial goals and profession-personal orientations. Therefore, the author's two-tier monitoring model is a complex of activities which corresponds to the peculiarities of five defined stages: informational and instructional, educational and preparatory, monitoring and assessing, analytical and diagnostical, prognostic and administrative.*

**Key words:** monitoring, quality, measure, management, evaluation, stage, vocational training, skilled worker, vocational and technical educational institution.

УДК 303.62:[378:005.6](045)

Гордійчук С. В.

**СОЦІОЛОГІЧНИЙ МОНІТОРИНГ ЯК ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ НА ІНСТИТУЦІЙНОМУ РІВНІ**

*У статті аналізується використання соціологічного моніторингу як елементу внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності. Наголошується на необхідності реалізації стандартів і рекомендацій із забезпечення якості вищої освіти в частині «інформаційні системи» та «публічність інформації» щодо здійснення, удосконалення, модернізації освітнього процесу та прийняття на цій основі ефективних управлінських рішень. Описується досвід КВНЗ «Житомирський медичний інститут» Житомирської обласної ради з впровадження системного соціологічного моніторингу у вигляді анкетування студентів, викладачів, інших зацікавлених осіб для визначення рівня якості викладання, організації освітнього процесу, оцінки науково-методичного та організаційного забезпечення навчальних дисциплін, кадрової політики, адаптації студентів, діяльності приймальної комісії, рівня освітніх сервісів, набуття фахової компетентності тощо.*

**Ключові слова:** соціологічний моніторинг, анкетування, якість, якість освітньої діяльності, внутрішня система забезпечення якості.

Згідно з Національним освітнім глосарієм якості вищої освіти є рівнем здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти. Якість освітньої діяльності – це рівень організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі/закладі вищої освіти, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань. Забезпечення якості – це сукупність процедур, що застосовуються на інституційному (внутрішньому), національному та міжнародному (зовнішньому) рівнях для якісної реалізації освітніх навчальних програм і присудження кваліфікацій. Глосарій також визначає, що якість вищої освіти є ключовим поняттям Болонського процесу, з метою забезпечення якого розроблено Рамку кваліфікацій Європейського простору вищої освіти (2005 р.), стандарти й рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (документ, ухвалений на Болонському саміті в 2005 р. в Бергені (Норвегія), призначений для вищих навчальних закладів та агенцій із забезпечення якості вищої освіти, містить стандарти й рекомендації щодо внутрішнього забезпечення якості у вищих навчальних закладах, зовнішнього забезпечення якості вищої освіти та стандарти щодо агенцій зовнішнього забезпечення якості вищої освіти) [1; 2; 3; 4].

**Європейські стандарти та рекомендації щодо внутрішнього забезпечення якості у вищих навчальних закладах мали такі характеристики діяльності: політика закладу й процедури забезпечення якості; затвердження, моніторинг і періодичний перегляд програм та дипломів; оцінювання студентів; забезпечення якості викладацького складу; навчальні ресурси та підтримка студентів; інформаційні системи; публічність інформації.** Стандарт зовнішнього забезпечення якості враховував використання процедур внутрішнього забезпечення якості, розроблення процесів зовнішнього забезпечення якості, критерії для прийняття рішень, процеси, що відповідають своєму призначенню, звітування, подальші процедури, періодичні перевірки, загальний аналіз системи. Європейські стандарти для агенцій із зовнішнього забезпечення якості передбачали використання процедур зовнішнього забезпечення якості у вищій освіті, офіційний статус, діяльність, ресурси, програмну заяву, незалежність, критерії й процеси зовнішнього забезпечення якості, які застосовуються агенціями, а також процедури підзвітності [5; 6].

Внутрішня система забезпечення якості, що діє на інституційному рівні, визначає такі фундаментальні положення:

– «інформаційні системи» – стандартом зумовлюється, що навчальні заклади збирають, аналізують і використовують відповідну інформацію для ефективного управління. Рекомендовано створити інформаційні системи забезпечення моніторингу якості кожного конкретного закладу, при цьому аналізу підлягають досягнення студентів і показники їх успішності, результати працевлаштування випускників, задоволення студентів навчальними програмами, які вони виконують, ефективність роботи викладачів, контингент студентів, ресурсне забезпечення, ключові показники діяльності навчального закладу, самоаналіз діяльності навчального закладу порівняно з іншими закладами вищої освіти;

– «публічність інформації» – стандартом передбачено регулярне оприлюднення найсвіжішої, кількісно та якісно об'єктивної інформації про діяльність закладу освіти. Рекомендовано розміщувати на офіційних сайтах та інших публічних джерелах інформацію, що стосується контингенту студентів, навчальних програм, що реалізуються в закладі вищої освіти, очікувані результати навчання, перелік кваліфікацій, що присуджуються начальним закладом, наявні процедури викладання, навчання, оцінювання, відгуки студентів і випускників, інформацію про працевлаштування тощо.

Отже, для реалізації стандартів та рекомендацій із забезпечення якості вищої освіти в частині «інформаційні системи» та «публічність інформації» заклади вищої освіти повинні отримувати вичерпну, всебічно обґрунтовану (повну, об'єктивну, адекватну, точну) інформацію щодо здійснення, удосконалення, модернізації освітнього процесу та прийняття на її основі ефективних управлінських рішень.

Одним з основних шляхів отримання такої інформації є організація й проведення моніторингових досліджень, оскільки моніторинг є спеціальною системою тривалого спостереження, яка дає змогу об'єктивно вимірювати якість освіти, оцінювати та глибше зрозуміти причини сучасних недоліків практичного застосування цієї системи та на підставі цього прогнозувати основні тенденції й динаміку розвитку освітньої галузі [7].

Адекватним інструментом моніторингу, на нашу думку, варто вважати анонімні соціологічні опитування студентів і викладачів закладу вищої освіти, що дає можливість оцінити рівень надання освітніх послуг із боку внутрішніх споживачів.

Перед проведенням анкетування як елементу внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності необхідно вирішити низку організаційних питань:

- 1) напрям опитування;
- 2) кількість запитань та їх коректність (запитання мають бути простими й зрозумілими, однозначними, не спрямовувати відповідь у певний бік);
- 3) порядок запитань (від простих до складних, від загальних до спеціальних);
- 4) спосіб підвищення відсотка повернення анкет за паперової форми анкетування (наявність супровідної частини, яка підвищує мотивацію, інтерес, гарантує анонімність, містить докладні вказівки щодо виконання анкети тощо);
- 5) форму проведення анкетування (паперова форма передбачає затрати на друк анкет і їх обробку; електронна форма дає змогу обрати як персональний, так і анонімний режим анкетування, часові межі доступу,

проходження з будь-якої точки доступу до системи Інтернет, автоматичну обробку отриманих результатів, узагальнений аналіз у числовій і графічній формі тощо).

Важливе значення для управління якістю освітньої діяльності в КВНЗ «Житомирський медичний інститут» Житомирської обласної ради мають різні форми зворотного зв'язку. У навчальному закладі проводять такі види опитування: «Визначення рівня готовності науково-педагогічних працівників до реформування медичної освіти в сучасному інноваційному просторі», «Оцінка студентами вступної кампанії», «Оцінка системи адаптації до студентського життя», «Оцінка студентами рівня викладання», «Оцінка задоволеності студентів рівням надання освітніх послуг», «Оцінка студентами рівня сервісів», «Оцінка набутих фахових компетентностей». Розглянемо кожне з них більш детально.

Метою анкетування *«Визначення рівня готовності науково-педагогічних працівників до реформування медичної освіти в сучасному інноваційному просторі»* серед науково-педагогічних співробітників КВНЗ «Житомирський медичний інститут» Житомирської обласної ради є визначення наявності у викладачів закладу вищої медичної освіти особливого особистісного стану, який передбачає наявність мотиваційно-ціннісного ставлення до професійної діяльності, володіння ефективними способами й засобами досягнення науково-педагогічних цілей, здатності до творчості та рефлексії.

За результатами проведеного анкетування було отримано такі результати: 93% викладачів позитивно ставляться до впровадження інновацій і нововведень в освітню діяльність навчального закладу та лише 1% негативно ставляться до модернізації; 86% викладачів готові вдосконалити форми, методи й засоби організації освітнього процесу під час викладання своєї фахової дисципліни, тоді як 10% не вважають удосконалення необхідним; 62% викладачів готові стати членами інноваційної групи з розроблення та впровадження інновацій і нововведень, а 38% не готові до цього виду діяльності; 88% викладачів готові постійно підвищувати свій фаховий рівень на короткотривалих курсах та особистісно вдосконалюватись, натомість 5% вважають, що рівень їх фахової діяльності не потребує підвищення кваліфікації; 66% викладачів готові стати наставниками молодих викладачів, використовуючи власний практичний досвід, тоді як 35% не вважають необхідним здійснювати обмін досвідом своєї навчальної діяльності; 75% викладачів готові задля підвищення якості освітньої діяльності здійснити перерозподіл функціональних обов'язків у межах кафедри, а 25% не погоджуються з такою зміною; 91% викладачів вважають, що для забезпечення надання якісних освітніх послуг необхідно використовувати адміністративний ресурс; 94% викладачів готові до розроблення, упровадження й апробації нових освітніх технологій і програм; 89% викладачів вважають себе досить гнучкими в поведінці, здатними легко адаптуватись до нової ситуації; 55% викладачів вважають позитивом для студентів можливість вибору навчальних дисциплін та обрання викладачів, тоді як 45% негативно ставляться до можливості обрання студентом власної траєкторії навчання.

Викладачами навчального закладу було зазначено, що у зв'язку з реформуванням медичної освіти та модернізацією освітнього процесу вони відчують такі почуття: прикрість, оскільки нововведення відволікають від цілеспрямованої роботи (бар'єр концептуальний); побоювання потрапити під скорочення/втратити займану посаду (бар'єр невдачі); апатію (бар'єр песимізму); байдужість, адже нововведення на ефективності роботи все одно не позначається (бар'єр некомпетентності); побоювання, що може виникнути суперництво, конкуренція (бар'єр взаємодії); побоювання, що доведеться освоювати нові напрями роботи (бар'єр традицій і звичок); дратівливість у зв'язку з тим, що руйнуються особисті плани (бар'єр особистих інтересів). Водночас 87% респондентів відчують прагнення до досягнення успіхів у своїй професійній діяльності, орієнтацію на саморозвиток, прагнення до творчого зростання, активність до інноваційної діяльності. Важливими, на нашу думку, стали відповіді на відкрите питання «Які чинники супротиву з боку членів колективу заважають організаційним нововведенням?» Нами були отримані такі відповіді: страх перед невизначеністю, зумовленою нерозумінням суті й наслідків нововведень; прагнення зберегти звичайні соціальні зв'язки; можливість скорочення педагогічного навантаження; побоювання стосовно підвищення інтенсивності праці.

Отже, за результатами цього анкетування необхідно зробити висновок, що для якісної модернізації освітнього процесу необхідна позитивна вмотивованість усіх членів колективу, якої можна досягти шляхом максимального поширення знань про новації.

Щорічно протягом вересня проводяться опитування студентів першого року навчання *«Оцінка студентами вступної кампанії»* з метою отримання зворотного зв'язку з питань діяльності приймальної комісії. Зокрема, оцінюються чіткість і зрозумілість правил прийому, своєчасність та прозорість оголошення результатів прийому, організація прийому документів, підписання договорів, організація поселення в гуртожитки, система заходів ознайомлення з діяльністю сервісних відділів, а також аналізуються мотиваційні чинники вибору навчального закладу та спеціальності з метою покращення стратегії вступної кампанії.

Результати анкетування студентів щодо причин вступу до медичного інституту свідчать про те, що 58% колишніх абітурієнтів обрали навчання в інституті за рахунок його статусу та можливості здобути ступеневу медсестринську освіту; 23% – у зв'язку з тим, що в інституті є спеціальність, за якою вони хотіли б навчатися; 8% – за порадою родичів і друзів; 5% – за рахунок належності до групи пільговиків; у 4% була просто наявна кількість балів за сертифікатами для вступу до інституту; 2% абітурієнтів не вдалося вступити в той вищий навчальний заклад, куди вони прагнули [8].

Анкетування «Оцінка системи адаптації до студентського життя» проводиться для визначення змін характеру зв'язків, ставлення студентів до змісту й організації освітнього процесу в новому освітньому середовищі з урахуванням їхніх індивідуально-психологічних особливостей, ділових, поведінкових якостей, ціннісних орієнтацій, академічної активності, стану здоров'я, соціального оточення, статусу сім'ї тощо [9]. Основними аспектами вивчення адаптації студентів першого курсу є дидактичні (пов'язані з навчанням), соціально-побутові (проживання в нових умовах, з новими людьми, незручності проживання, наявні умови підготовки до занять тощо), психологічні (проживання в новому місті, відвикання від дому, самостійність тощо), комунікативні (спілкування з одногрупниками, педагогами).

Результати анкетування, проведеного в першому семестрі 2017–2018 н. р., визначили ключові проблеми адаптації: 50% респондентів відмічають наявність великого навчального навантаження та складність засвоєння змістового матеріалу навчальних дисциплін; 20% вказують, що адаптацію ускладнює необхідність відпрацювання пропущених аудиторних занять; 12% вважають, що графік освітнього процесу має надмірне навантаження; 10% мають складні соціально-побутові умови, пов'язані з проживанням у гуртожитках; 8% підкреслюють наявність проблем у спілкуванні між одногрупниками.

Наприкінці кожного семестру проводяться опитування студентів щодо рівня викладання предметів – «Оцінка студентами рівня викладання». Мета анкети – отримати зворотний зв'язок, краще зорієнтуватися в потребах, можливостях студентів та врахувати їх пропозиції для підвищення якості викладання й управління навчальним процесом загалом.

Згідно з даними останнього опитування, яке відбулось наприкінці I семестру 2017–2018 н. р., 20% студентів випускних курсів вважають, що для покращення якості підготовки необхідно збільшити кількість годин практичної підготовки; 43% – підвищити рівень інформатизації освітнього процесу; 28% – урізноманітнити форми проведення навчальних занять; 7% – покращити матеріально-технічне забезпечення навчального закладу; 2% – більше уваги приділяти фізичному розвитку та рівню навантаження студентів.

За результатами анкетування щодо задоволення освітнім процесом та студентським життям «Оцінка задоволеності студентів рівням надання освітніх послуг» було визначено, що студенти навчального закладу хотіли б збільшити кількість та покращити рівень проведення різних видів практики, студентських наукових конференцій і круглих столів, а також більше брати участь у міжнародних освітніх програмах. Респонденти вважають, що для забезпечення якості освітньої діяльності необхідно враховувати побажання студентів, зокрема: розуміти труднощі, з якими стикаються першокурсники; поважати думку студентів; використовувати індивідуальний підхід до кожного студента; виявляти толерантність і доброзичливість; більше уваги приділяти фізичному розвитку та навантаженню студентів; упроваджувати новітні інформаційні технології; використовувати форми, методи й засоби, що допоможуть кращому засвоєнню матеріалу з клінічних дисциплін тощо.

Наприкінці кожного навчального року проводять опитування студентів «Оцінка студентами рівня сервісів» щодо їх задоволеності роботою сервісних відділів, таких як кафедри (відділення), навчально-методичний відділ, відділ кадрів, бібліотека, відділ технічних засобів, науковий відділ, психолог інституту, соціальний педагог, їдальня, гуртожиток тощо.

Таким чином, студентами було зазначено високий рівень роботи психологічної служби (4,8 бала), навчально-методичного відділу (4,5 бала), наукового відділу (4 бали); середній рівень – відділу технічних засобів навчання (3,6 бала), відділу кадрів (3,4 бала). На думку респондентів, необхідно покращити роботу таких сервісних відділів, як бібліотека, їдальня, гуртожиток.

«Оцінка набутих фахових компетентностей» – одне з найнеобхідніших соціологічних досліджень, яке дає змогу проаналізувати рівень фахових знань, умінь і навичок, здобутих випускниками закладу вищої освіти. Таку оцінку проводять потенційні роботодавці (головні лікарі та заступники головного лікаря з медсестринства лікувально-профілактичних закладів області). За результатами анкетування проводиться глибокий аналіз змісту підготовки випускників закладу загалом, організації процесу відбору на роботу молодих спеціалістів, рівня теоретичної й практичної підготовки випускників закладу, пропозицій і зауважень, що є актуальними та корисними для обох сторін тощо.

Таким чином, системне проведення соціологічного моніторингу є обов'язковим складником системи забезпечення якості на інституційному рівні, оскільки інформація, отримана за результатами анкетувань студентів, викладачів, роботодавців та інших зацікавлених сторін, свідчить про результативність надання освітньої послуги закладом вищої освіти (якість викладання, організація освітнього процесу, оцінка науково-методичного й організаційного забезпечення навчального курсу, кадрової політики, адаптація студентів, діяльність приймальної комісії, рівень сервісів, набуття фахової компетентності тощо), має враховуватися під час формування акредитаційного самоаналізу, стати одним із критеріїв оцінки педагогічної діяльності викладачів і під час їх обрання на посаду, а також бути взята до уваги під час періодичного перегляду освітніх програм тощо.

#### Використана література:

1. Національний освітній глосарій: вища освіта / [В. М. Захарченко, С. А. Калашнікова, В. І. Луговий, А. В. Ставицький, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова] ; за ред. В. Г. Кременя. – 2-е вид., перероб. і доп. – Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. – 100 с.
2. Про вищу освіту : Закон України від 1 липня 2014 р. № 1556-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/1556-18>.

3. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року : Указ Президента України від 1 липня 2014 р. № 1556-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.
4. Концептуальні основи якості вищої освіти в Європейському та національному просторі // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Педагогічні науки». – 2017. – Вип. 8(313). – С. 6–16.
5. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти : ухвалені на Міністерській конференції 2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://osvita.kpi.ua/files/downloads/Standart\\_EPVO.pdf](http://osvita.kpi.ua/files/downloads/Standart_EPVO.pdf).
6. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти : ухвалені на Міністерській конференції 14–15 травня 2015 р. (м. Єреван) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.enqa.eu/indirme/esg>.
7. Гордійчук С. В. Якість як пріоритетний напрям освітньої діяльності медичного навчального закладу / С. В. Гордійчук // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Педагогічні науки». – 2016. – Вип. 6(303). – С. 100–107.
8. Гордійчук С. В. Забезпечення якості освітньої діяльності за участю студентів у вищому медичному навчальному закладі / С. В. Гордійчук // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2016. – Вип. 3(85). – С. 37–42.
9. Романова М. І. Адаптація студентів коледжу як аспект моніторингу навчального процесу / М. І. Романова // Молодь і ринок. – 2012. – № 1(84). – С. 89–92.

#### References:

1. Natsionalnyi osvittinii hlosarii: vyshcha osvita [National Educational Glossary: Higher Education] / avt.-uklad.: V. M. Zakharchenko, S. A. Kalashnikova, V. I. Luhovyi, A. V. Stavitskiy, Yu. M. Rashkevych, Zh. V. Talanova; za red. V. H. Kremeniya. – 2-e vyd., pererob. i dop. – Kyiv : TOV “Vydavnychiy dim “Pleiady”, 2014. – 100 s.
2. Zakon Ukrainy “Pro vyshchu osvitu” [The Law of Ukraine “On Higher Education”] : Zakon vid 01.07.2014 r. № 1556-VII [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/1556-18>.
3. Natsionalna stratehiia rozvytku osvity v Ukraini na period do 2021 roku [National Strategy for the Development of Education in Ukraine until 2021] : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 01.07.2014 r. № 1556-VII [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.
4. Kontseptualni osnovy yakosti vyshchoi osvity v Yevropeiskomu ta natsionalnomu prostori [Conceptual basis for the quality of higher education in European and national space]. Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Seria “Pedahohichni nauky”, 2017, Vol. 8(313), Pp. 6–16.
5. Standarty i rekomendatsii shchodo zabezpechennia yakosti v Yevropeiskomu prostori vyshchoi osvity [Standards and Recommendations for Quality Assurance in the European Higher Education Area] : ukhvaleni na Ministerskii konferentsii 2005 roku [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : [http://osvita.kpi.ua/files/downloads/Standart\\_EPVO.pdf](http://osvita.kpi.ua/files/downloads/Standart_EPVO.pdf).
6. Standarty i rekomendatsii shchodo zabezpechennia yakosti v Yevropeiskomu prostori vyshchoi osvity [Standards and Recommendations for Quality Assurance in the European Higher Education Area] : ukhvaleni na Ministerskii konferentsii 14–15 travnia 2015 roku (m. Yerevan) [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.enqa.eu/indirme/esg>.
7. Gordiichuk S. V. (2016). Yakist yak priorytetnyi napriam osvitnoi diialnosti medychnoho navchalnoho zakladu [Quality as priority direction of educational activity of medical educational institution]. Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Seria “Pedahohichni nauky”. Vol. 6(303), Pp. 100–107.
8. Gordiichuk S. V. (2016) Zabezpechennia yakosti osvitnoi diialnosti za uchastiu studentiv u vyshchomu medychnomu navchalnomu zakladi [Ensuring the quality of educational activities with the participation of students in a higher medical school]. Visnyk Zhytomirskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka. Vol. 3(85), Pp. 37–42.
9. Romanova M. I. (2012) Adaptatsiia studentiv koledzhu yak aspekt monitorynhu navchalnoho protsesu [Adaptation of college students as an aspect of the educational process monitoring]. Molod i rynek, № 1(84), Pp. 89–92.

#### **Гордейчук С. В. Социологический мониторинг как элемент системы обеспечения качества на институциональном уровне**

*В статье анализируется использование социологического мониторинга как элемента внутренней системы обеспечения качества образовательной деятельности. Подчеркивается необходимость реализации стандартов и рекомендаций по обеспечению качества высшего образования в части «информационные системы» и «публичность информации» по осуществлению, совершенствованию, модернизации образовательного процесса и принятию на этой основе эффективных управленческих решений. Описывается опыт КВУЗ «Житомирский медицинский институт» Житомирского областного совета по внедрению системного социологического мониторинга в виде анкетирования студентов, преподавателей, других заинтересованных лиц для определения уровня качества преподавания, организации образовательного процесса, оценки научно-методического и организационного обеспечения учебных дисциплин, кадровой политики, адаптации студентов, деятельности приемной комиссии, уровня образовательных сервисов, приобретения профессиональной компетентности и так далее.*

**Ключевые слова:** социологический мониторинг; анкетирование; качество; качество образовательной деятельности; внутренняя система обеспечения качества.

#### **Gordiichuk S. V. The sociological monitoring as an element of quality assurance at the institutional level**

*The article analyzes using the sociological monitoring as the element of educational activities internal quality assurance system. The necessity for providing the Standards and Guidelines for Quality Assurance in Higher Education in the part of “information system” and “publicity information” as for implementation, improvement and modernization the educational process resulted effective management decision. Also the papers describes the experience of MHEI “Zhytomyr Medical Institute” Zhytomyr Regional Council concerning the implementation of the social monitoring system at students’, teachers’ and other interested persons’ surveys for determining the quality of teaching, organization educational process, evaluation of scientific and methodological and organizational support disciplines, personnel, students adaptation, selection committee activities, the level of educational services, acquisition of professional competence and etc.*

**Key words:** sociological monitoring, surveys, quality, quality of educational activity, internal quality assurance system.